

KUKA	Kaupunki	Yhdistäjä	Liikennöitsijä	Loppukäyttäjät
MITÄ	Maksaa	Yhdistää	Kyyditsee	Matkustaa
MOTIVAATIO	<ul style="list-style-type: none"> Riittävän palvelutason säilyttäminen Kustannusten alentaminen kilpailuttamalla 	<ul style="list-style-type: none"> Matkojen yhdistäminen Yksittäisten matkojen minimointi Palkkio yhdistetyistä matkoista Mahdollistaa pientenkin taksiryisten käyttämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> Matkustajien kyyditys Matkojen määrän maksimointi Kaluston optimoitu käyttöaste 	<ul style="list-style-type: none"> Matkustaminen helposti Palvelutason säilyttäminen

Copyright (C) 2002 Ecolane Finland Oy

Mitä vialla matkojen yhdistelyssä?

[Antti Hannula, Ecolane Finland Oy

Kaupunkien maksamien taksimatkojen kulut ovat huimassa nousussa. Ongelman ratkaiseminen matkojen yhdistelyllä on oikea ratkaisu, mutta nykyiset toteutukset eivät johda todellisiin säästöihin. Palvelun ulkoistaminen yhdelle liikennöitsijälle on kuin laittaisi suden lammastarhan vartijaksi. Matkojen yhdistäjän tulee olla liikennöitsijästä riippumaton, jotta motivaatioteorian mukainen kilpailu toimii oikein. Samalla vältetään ulkopuolelle jääneiden paikallisten liikennöitsijöiden liiketoiminnan näivettyminen.

Hyvinvointiyhteiskunta muodostuu monesta eri tekijästä. Yksi näistä on peruspalveluiden saavutettavuus ja erityissegmenttien, kuten vanhuksien ja vammaisten, liikkuvuus. Näihin liittyvät kustannukset ovat kuitenkin olleet merkittävässä nousussa viime vuosina ja nykytilanne ei voi jatkua kovin kauaa. Nykyistä parempi tilanne voidaan saavuttaa vain muutosten kautta. Käytännössä tarvitaan myös radikaaleja muutoksia ja olemassa olevien asioiden muuttamista. Epäjatkuvuuskohtat luovat aina epävarmuutta, mutta ilman niitä ei tilanne voi olennaisesti muuttua. Tässä artikkelissa käsitellään yhtä peruspalvelujen osaluuetta eli matkojen yhdistelyä.

Motivaatioteoria auttaa säästämään

Motivaatioteoria tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että kullakin arvoketjun jäsenellä pitää olla selkeä ja läpinäkyvä toimintamalli.

Tätä mallia pitää kontrolloida ennen kaikkea rahalla. Kilpailu auttaa säästämään. Kunnallisessa joukko-liikenteessä ja matkojen yhdistelyssä tämä tarkoittaa oheisen kuvan mukaisia motivaatioita. Kaikkien osapuolten intresseissä tulee aidosti olla matkojen yhdistely ja yksittäisten matkojen minimointi, josta luonnollisena tuloksena seuraa kustannusten säästö ja palvelutason säilyttäminen mahdollisimman korkealla.

Matkojen yhdistäjän tulee olla liikennöitsijöistä riippumaton

Kukaan ei omaa leipäänsä vapaaehtoisesti kavenna, joten palveluja ulkoistettaessa tulee kiinnittää huomiota todellisiin motivaatioihin. Jos yrityksellä pitäisi olla paljon ajoa voiton maksimoimiseksi ja samalla pitäisi vähentää matkojen määrää niin yhtälö ei toimi.

Toimivassa mallissa liikennöitsijöiden tavoitteena pitäisi olla kapasiteetin maksimaalinen hyödyn-

täminen ja yhdistelijän tavoitteenä yhdistellä matkoja mahdollisimman paljon. Puuttuminen kilometrikohtaiseen hintaan tai kulkattojen asettaminen johtavat joko tilanteeseen, jossa ei saavuteta säästöjä tai palvelutason laskuun. Kummankaan näistä ei pitäisi olla tavoitteena tai lopputuloksena.

Yhden liikennöitsijän monopoli johtaa hintojen nousuun

Yksi suurimpia virheitä, minkä matkojen yhdistelyn strategiassa voi tehdä, on ulkoistaa matkojen yhdistely ja liikennöinti yhdelle yksittäiselle taholle. Tästä seuraa väistämättä epäreilu kilpailu ja mahdollisesti muiden liikennöitsijöiden liikevaihdon väheneminen ja konkurssit. Kilpailun vähentyessä ollaan jo lähivuosina tällöin tilanteessa, jossa potentiaalisia palvelun tarjoajia on jäljellä vain yksi.

Monopoliasema ei ikinä johda kustannusten laskuun! Pahimmassa tapauksessa koko palvelua alkaa

hoitaa suuren naapurikaupungin yksi suuri liikennöitsijä, jolloin paikallinen elinkeino on vaarassa. Eriyttämällä itse liikennöinti ja matkojen yhdistely, ei tätä ongelmaa ole. Tällöin voidaan jopa tehdä yhteistyötä yli kuntarajojen ja hyödyntää kunkin kaupungin omaa taksikapasiteettia.

Hajauttamalla palvelua voidaan käyttää lähellä asiakasta

Perinteinen matkojen yhdistelymalli on keskittää kaikki kommunikointi yhteen paikkaan, kuten Call Centeriin. Tämä ei kuitenkaan nykymaailmassa ole enää tarpeen, sillä osa tilauksista on helppointa tehdä siellä missä asiakas on. Ensimerkiksi terveyskeskusten ja sairaaloiden vahtimestarit tai muu avustava henkilökunta voisivat aivan hyvin tilata matkan suoraan internetistä palvelukeskukseen soittamisen sijasta. Tällöin säästetään kyydin tilaamiseen menevää aikaa ja ennen kaikkea kustannuksia. Palvelun taso ei tällöin laske, vaan pikemminkin nousee.

Matkojen yhdistely = useamman kuin yhden, reiteiltään riittävän lähellä toisiaan olevan, matkustajan yhdistäminen samaan kulkuneuvoon, tyypillisesti taksiin. Tällöin syntyy säästöä kahteen tai useampaan yksittäisesti tehtävään matkaan nähden.